

PRAKSISOVERSIGT · OBLIGATIONSRET

Praksisoversigt over tilbagesøgning (condictio indebiti)

Betaling i urigtig formening om skyld – god tro, risikofordeling, passivitet og forbehold

Version 2 Opdateret 3. sep. 2026 44 afgørelser · 1998-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Condictio indebiti er obligationsrettens almindelige uskrevne grundsætning om, at den, der ved en fejl har betalt en ydelse, som han ikke var forpligtet til at betale, som udgangspunkt kan kræve ydelsen tilbage – medmindre det efter omstændighederne vil være urimeligt at pålægge modtageren at tilbagebetale. Praksis fra Højesteret, landsretterne, byretterne, de finansielle ankenævn, Ankestyrelsen, faglig voldgift og Folketingets Ombudsmand viser, at afgørelsen beror på en samlet afvejning, hvor modtagerens gode eller onde tro, spørgsmålet om hvem der er nærmest til at bære risikoen for fejlen, beløbets størrelse og iøjnefaldenhed, ydelsens karakter (særligt om den er bestemt til underhold) samt betalerens reklamationshastighed er de tunge momenter. Grundsætningen er fra 1. januar 2025 delvist lovfæstet for Skatteforvaltningens egne fejludbetalinger i [opkrævningsloven § 15 d](#), hvis forarbejder indeholder den hidtil bredeste officielle beskrivelse af grundsætningens indhold. Oversigten dækker den formueretlige grundsætning – ikke de lovregulerede tilbagebetalingsordninger på det sociale område og uddannelsesstøtteområdet.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Udgangspunktet er tilbagesøgning: den, der i en faktisk eller retlig vildfarelse har betalt uden at være forpligtet, kan kræve beløbet tilbage, medmindre det efter omstændighederne vil være urimeligt at pålægge modtageren tilbagebetaling.
- 02** Modtagerens gode tro er det tungeste enkeltmoment – men god tro er ikke i sig selv nok; der skal typisk også foreligge indretning, et underholdsformål eller passivitet fra betalerens side, før tilbagesøgning afskæres.
- 03** Beløbets størrelse er et selvstændigt godtros-kriterium: jo mere iøjnefaldende afvigelsen er fra det forventede, jo stærkere er formodningen for ond tro; kun uvæsentlige overskridelser kan modtages i god tro.
- 04** Ud over modtagerens subjektive forhold skal der foretages en mere almen, objektivt præget vurdering af, hvem der er nærmest til at bære risikoen for fejludbetalingen.

- 05** Ydelser, der objektivt er bestemt til almindelige leveomkostninger – løn, pension, understøttelse og sociale ydelser – kan normalt ikke kræves tilbage, når modtageren var i undskyldelig uvidenhed om betalingens rigtighed.
- 06** Der gælder en formodning imod, at en regel, hvis umiddelbare indhold er at angive betingelserne for at få en ydelse udbetalt, tillige er en objektiv tilbagebetalingsregel.
- 07** Reklamation uden unødigt forsinkelse er en betingelse i praksis; retsfortabende passivitet kan selvstændigt bringe tilbagesøgningskravet til ophør, uanset at fejlen skyldes et administrativt system.
- 08** Et konkret, individuelt forbehold ved udbetalingen bevarer tilbagesøgningsretten – en generel klagevejledning fra tredjemand kan ikke træde i stedet for et sådant forbehold.
- 09** Betaling foretaget uden forbehold under en verserende retssag om netop kravets størrelse afskærer ikke tilbagesøgning, når nye oplysninger fremkommer inden sagens afslutning.
- 10** Er betalingen sket i overensstemmelse med en administrativ afgørelse, som betaleren ikke har påklaget, taler det stærkt imod tilbagesøgning, når afgørelsen senere ændres til skade for modtageren.
- 11** Foreligger der ikke et tilbagesøgningskrav, er en modregning i løn foretaget med et ikke-eksisterende modkrav uberettiget og kan i det kollektive system udløse bod.
- 12** Tilbagesøgningskravet er stiftet og forfaldent allerede ved fejludbetalingen, men forældelsen kan suspenderes efter [forældelsesloven § 3, stk. 2](#), indtil betaleren fik eller burde have fået kendskab til overbetalingen.
- 13** Selv et krav mod en offentlig myndighed på tilbagebetaling af beløb opkrævet uden hjemmel kan under ganske særlige omstændigheder afskæres, hvis tilbagebetaling ville give en vilkårlig kreds en ubegrundet gevinst.
- 14** For Skatteforvaltningens egne fejludbetalinger er grundsætningen fra 1. januar 2025 kodificeret i [opkrævningsloven § 15 d](#) med en betalingsfrist på 21 dage og de samme »særlige omstændigheder« som undtagelse.

Grundsætningens retskildemæssige forankring – fra uskreven § 1 obligationsret til delvis lovfæstelse

Tilbagesøgning af beløb betalt i urigtig formening om skyld hviler ikke på nogen almindelig lovbestemmelse. Folketingets Ombudsmand har i en række udtalelser formuleret udgangspunktet præcist. I [udtalelsen om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt godtgørelse](#) hedder det:

Udgangspunktet for bedømmelse af sagen er obligationsrettens almindelige regler om tilbagesøgning (condictio indebiti) med visse tillem্পninger, som for tjenestemænd og andre grupper er offentligt ansatte bl.a. må bero på, at aflønnings- og ydelsesforhold for disse grupper er undergivet en nøje regulering (tjenestemandsløven, aftaler, cirkulærer m.v.).

Samme udgangspunkt lægges til grund i [FOB 2013-3 om tilbagebetaling af for meget udbetalt løn](#):

Efter grundsætningen om condictio indebiti kan den, der ved en fejl har betalt en ydelse, som den pågældende ikke var forpligtet til at betale, efter omstændighederne kræve ydelsen tilbagebetalt. Vurderingen af, om beløbet kan kræves tilbagebetalt, afhænger bl.a. af, om modtageren af ydelsen har været i ond tro.

Også uden for ansættelsesretten er grundsætningen den subsidiære hjemmel. I [ombudsmandens udtalelse om tilbagebetaling af for meget udbetalt EF-støtte](#) fastslog ombudsmanden, at når EU-reglerne overlader gennemførelsen af tilbagebetalingskrav til national ret, må spørgsmålet »afgøres alene efter dansk ret«, og at »[d]er findes ikke i dansk lovgivning regler af betydning for spørgsmålet om tilbagebetaling af for meget udbetalt EF-støtte. Udgangspunktet for bedømmelsen af sagen er således obligationsrettens almindelige regler om tilbagesøgning (condictio indebiti).«

Med [lov nr. 1694 af 30. december 2024](#) blev grundsætningen for første gang delvist lovfæstet. Efter [opkrævningsloven § 15 d, stk. 1](#), der trådte i kraft 1. januar 2025, skal et beløb, som told- og skatteforvaltningen »ved told- og skatteforvaltningens egen fejl« har udbetalt til en person, der ikke var berettiget til det, tilbagebetales, »medmindre der foreligger særlige omstændigheder, der udelukker en tilbagesøgning af beløbet«. Bestemmelsen er endnu ikke konsolideret ind i lovbekendtgørelsen, men gælder.

De almindelige bemærkninger til lovforslaget er den bredeste officielle fremstilling af grundsætningen, der findes i danske forarbejder:

Ovennævnte kravtyper omfattes af obligationsrettens almindelige uskrevne grundsætning condictio indebiti, hvorefter der som udgangspunkt er krav på tilbagebetaling af beløb, der er ydet i en vildfarelse om skyld. Grundsætningen condictio indebiti indebærer, at Skatteforvaltningen som hovedregel har krav på tilbagebetaling af det for meget erlagte beløb, medmindre det efter de foreliggende omstændigheder vil være urimeligt at pålægge beløbsmodtageren at tilbagebetale beløbet.

Og videre – om undtagelsens indhold:

De særlige omstændigheder, der kan udelukke en ret til tilbagesøgning, er de samme omstændigheder, der efter grundsætningen condictio indebiti antages at kunne udelukke en sådan ret.

Forarbejderne understreger udtrykkeligt, at »[d]en foreslåede regel er udtryk for en lovfæstelse af grundsætningen condictio indebiti«. Skattestyrelsen har indarbejdet reglen i Den juridiske vejledning, [afsnit A.D.21 om tilbagesøgning af fejludbetalinger](#), der gengiver de samme kriterier – herunder om god tro, indretning og passivitet.

LOV

[Opkrævningsloven § 15d, stk. 1, 2](#)

§ 2 Udgangspunktet i praksis: den fejlagtigt betalte ydelse kan kræves tilbage

Praksis bekræfter konsekvent, at hovedreglen er tilbagebetaling, og at undtagelsen kræver noget særligt. Ankenævnet for de finansielle virksomheder formulerede det klart i [20504017/2005](#), hvor et realkreditinstitut ved en dobbeltbogføring havde udbetalt 13.657 kr. to gange:

Nævnet lagde til grund, at det juridiske udgangspunkt i dansk ret er, at den, der modtager et beløb med urette, er forpligtet til at tilbagebetale det til afsenderen. Dette princip kan kun fraviges i særlige tilfælde, hvor modtageren har haft en berettiget forventning om at måtte beholde pengene.

Samme udgangspunkt anvendes i civile domme. I [BS-3025/2023-ALB](#) havde en auktionsforbindelse ved en fejl medtaget provenuet fra en allerede afregnet auktion i en senere udbetaling og betalt ca. 100.000 kr. for meget. Retten i Aalborg fandt, at der hverken forelå forlig eller modkrav, at det måtte have stået modtageren klart, at overførslen var behæftet med en fejl, og at sagsøgeren straks havde reageret – beløbet skulle derfor tilbagebetales efter princippet om *condictio indebiti*.

Også i ansættelsesforhold gælder udgangspunktet, når modtageren ikke er i god tro. I [BS-19938/2018-BOR-sagskomplekset om en driftsleder](#) – sagen [BS-48677/2019-NYK](#) – havde en driftsleder over syv år udbetalt sig selv 1.273.717,35 kr. mere i løn end kontrakten hjemlede. Retten fandt, at han havde handlet i ond tro, og at tilbagebetalingskravet hverken var forældet eller bortfaldet ved passivitet. I [33.2018](#) pålagde Tvistighedsnævnet en elev at tilbagebetale 16.436,90 kr. i løn udbetalt efter uddannelsesaftalens ophævelse, da der ikke var grundlag for at afskære virksomheden fra at kræve beløbet tilbage. Og i den strafferetlige yderkant af feltet – [AM2022.04.21B](#) – idømte Retten på Færøerne betinget fængsel for grov ulovlig omgang med hittegods, hvor tiltalte over tre år havde tilegnet sig ca. 461.000 kr. i fejludbetalt løn, som hun vidste hun ikke havde krav på, med pålæg om fuld erstatning.

På skatteområdet er grundsætningen anvendt i en lang række sager. Højesteret lagde i [SKM2007.730.HR](#) til grund, at et tilbagebetalingsspørgsmål ved fejlagtig udbetaling af negativ eksportmoms »skulle vurderes efter principperne svarende til dem, som gælder for krav om tilbagesøgning af beløb, der er betalt i urigtig formening om skyld (*condictio indebiti*)«, jf. [afgørelsen på info.skat.dk](#). Tilsvarende anvendte Østre Landsret i [SKM2016.368.ØLR](#) principperne om *condictio indebiti* på SKATs krav mod et konkursbo, og byretten i [SKM2011.622.BR](#) pålagde en skatteyder at tilbagebetale fejludbetalt overskydende skat efter samme regler.

PRAKSIS	Byretten · Dom om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt auktionsprovenu efter princippet om <i>condictio indebiti</i>	04.07.2024
	Byretten · Betinget fængsel for grov ulovlig omgang med hittegods efter fejludbetaling af 461.000 kr. i løn	21.04.2022
	Byretten · Sag om uberettiget lønudbetaling til driftsleder	23.02.2022
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt provenu efter ejendomshandel	29.11.2005
	Tvistighedsnævnet · Tilbagebetaling af for meget udbetalt løn efter ophævelse af uddannelsesaftale i prøvetiden	04.02.2019

God tro og ond tro hos betalingsmodtageren – beløbets iøjnefaldenhed som selvstændigt kriterium

Praksis viser, at godtrosvurderingen i vidt omfang afgøres af, hvor iøjnefaldende afvigelsen mellem det udbetalte og det forventede er. Forarbejderne til [opkrævningsloven § 15 d](#) siger det direkte:

God tro vil navnlig kunne foreligge, hvis beløbsmodtageren modtager et beløb, der kun uvæsentligt overstiger det beløb, som beløbsmodtageren var berettiget til.

De finansielle nævn har udmøntet dette i en stribe konkrete sager, hvor størrelsesforholdet er det bærende argument:

Afgørelse	Fejlbeløb	Sammenligningsgrundlag	Resultat
20507029/2005	17.535 kr. udbetalt	Lånetilbud lovede ca. 3.741 kr.	Ond tro – tilbagebetaling
20306027/2003	127.862 kr. udbetalt	Anslået provenu ca. 100.607 kr.	Ond tro (3-2) – tilbagebetaling
180/2022	1.100.968 kr. indsat	Faktisk arv ca. 268.000 kr.	Ond tro – tilbagebetaling
316/2007	19.122,36 kr. (dobbel check samme dag)	Korrekt restprovenu 9.561,18 kr.	Ond tro – tilbagebetaling
146/2003	49.975,23 kr. indsat ved fejl	Advis viste rette modtager	Ond tro – tilbagebetaling

I [180/2022](#) lagde nævnet »afgørende vægt på den store forskel mellem fejlbeløbet og den faktiske arv«, uanset at klageren rent faktisk ventede en arv og disponerede over pengene i dagene efter.

Modsat vejer beskedne, ikke-iøjnefaldende afvigelser til fordel for modtageren. Ankestyrelsen fandt i [C-38-00](#), at et månedligt merbeløb på 1.786 kr. ikke var »så markant, at ansøger måtte vide, at der var tale om et for stort beløb« – særligt fordi beløbet blev indsat direkte på kontoen »uden at der samtidig blev tilsendt en meddelelse om beløbets størrelse og specifikation heraf«.

Vurderingen er kontekstuel: den samme fejl kan vurderes forskelligt afhængigt af lønsedlens eller afregningens udformning. I den faglige voldgiftskendelse [2024-727](#) havde en pædagog i 29 måneder modtaget et dobbelt souschef-tillæg, fordi lønmedarbejderen både havde tastet tillægget manuelt og fået det tildelt automatisk ved lønklaseskiftet. Opmanden lagde vægt på, at lønsedlerne »ikke fremstod på en måde, der naturligt burde få en lønmodtager til at reagere«, idet beløbene og tekstbeskrivelserne var forskellige, og at lønforhøjelsen i øvrigt var rimelig i forhold til de nye opgaver:

Efter en samlet bedømmelse er der ikke grundlag for krav om tilbagebetaling. Den for meget udbetalte løn skyldes arbejdsgiverens fejl. A vidste ikke, at der var tale om en fejl, og hun har ikke udvist en uagtsomhed, som giver grundlag for at anse hende for at have været i ond tro med hensyn til fejlen.

Også »burde-viden« kan efter omstændighederne begrunde tilbagebetaling. Ombudsmanden bemærkede i [udtalelsen om det såkaldte tilsagnstillæg](#), at »[h]vorvidt en »burde-viden« kan begrunde tilbagebetaling må selvsagt i nogen grad komme an på, om uagtsomheden hos den pågældende ... kan betegnes som mere eller mindre grov«.

LOV

[Opkrævningsloven § 15d, stk. 1](#)

PRAKSIS

Arbejdsretten · Kendelse om uberettiget modregning af dobbelt souschef-tillæg, godtgørelse for ansættelsesbevisbrud og bodsansvar	10.02.2025
Det finansielle ankenævn · Nykredit Banks tilbagesøgning af fejlagtigt indsat beløb på 1,1 mio. kr. trods klagers påstand om god tro	15.02.2023
Det finansielle ankenævn · Nordea Bank berettiget til tilbagesøgning af fejlindsat beløb efter andelsboligsalg	08.04.2008
Det finansielle ankenævn · Krav om tilbagebetaling af fejludbetalt provenu ved låneomlægning trods klagers påstand om god tro	21.12.2005

Det finansielle ankenævn · Krav om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt provenu efter låneomlægning (Condictio indebiti)	02.12.2003
Det finansielle ankenævn · Bankens krav om tilbagebetaling af fejlindsat beløb på 49.975 kr. blev fastholdt trods klagers påstand om god tro	16.09.2003
Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af ydelser ved administrative fejl og vurdering af god tro	01.01.2000

Risikofordelingen – hvem har hovedskylden for den urigtige betaling?

§ 4

Ud over modtagerens subjektive forhold skal der efter fast praksis foretages en objektiv vurdering af, hvem der var nærmest til at bære risikoen for fejlen. Ombudsmanden har formuleret dette som en selvstændig prøvelsesramme i [udtalelsen om tilsagnstillægget](#):

Efter min mening følger det af retstilstanden på området, at der - i tillæg til vurderingen af den pågældendes rent subjektive forhold - skal foretages en mere almen, objektivt præget vurdering af, hvem der er nærmest til at bære risikoen for den skete fejludbetaling.

I samme udtalelse pegede ombudsmanden på de konkrete momenter, der indgår: den tid (ca. 9 måneder), der gik, før arbejdsgiveren opdagede fejlen, beløbets størrelse set i forhold til den samlede månedlige lønudbetaling, og om arbejdsgiveren burde have orienteret om de lønmæssige konsekvenser af ændringen. Tilsvarende i [udtalelsen om fejlagtigt udbetalt godtgørelse](#), hvor ombudsmanden fremhævede, at anvisningen var sket på grundlag af forvaltningsofficerernes egne beregninger uden klagerens medvirken, og at »[d]en konstaterede fejl ville således ikke være opstået, hvis dette personel havde haft tilstrækkeligt kendskab til de gældende regler«.

Risikosynspunktet er også bærende i Ankestyrelsens praksis. I [106-11](#) – en sag om arbejdsskadeerstatning fra før den lovfæstede tilbagebetalingsregel, som derfor blev afgjort efter de ulovbestemte principper – fandt Ankestyrelsen, at forsikringsselskabet besad sagkundskab, kunne have kontraanket den tvivlsomme afgørelse og derfor var nærmest til at bære risikoen, mens borgeren utvivlsomt havde været i god tro. Det indgik desuden, at selskabet først rejste kravet mere end to år efter udbetalingen. I [117-12](#) bortfaldt et tilbagebetalingskrav, der ellers objektivt kunne støttes på dobbeltforsørgelse, fordi der forelå »en klar myndighedsfejl«: styrelsen kendte borgerens tjenestemandstatus og burde have taget højde for nedsættelsesreglen eller vejledt om den.

Manglende vejledning fra den betalende myndighed vejer tungt. I [B-2-98](#) blev en far fritaget for tilbagebetaling af børnetilskud, fordi kommunen havde udbetalt ydelsen »til trods for, at man havde kendskab til og var opmærksom på mandens samlivsforhold« og ikke havde opfyldt sin vejledningspligt; kommunen var derfor nærmest til at bære risikoen. I [M-5-03](#) blev en uklar vejledningstekst i ansøgningsskemaet afgørende for, at borgeren ikke havde handlet mod bedre vidende. Og i [D-1-01](#) og [O-91-98](#) faldt tilbagebetalingskravene bort, bl.a. fordi kommunen selv havde forholdt sig passiv og kunne have opdaget fejlen tidligere.

Hvor fejlen derimod er udløst af modtagerens egne forhold, vender risikoen. I [B-1-04](#) formulerede Ankestyrelsen afvejningen som et enten-eller:

I tilfælde af myndighedsfejl ... ville tilbagebetalingspligten bero på en konkret vurdering af, hvorvidt den uretmæssige udbetaling hovedsagelig måtte tilskrives myndighedsfejlen, eller at modtagelsen af ydelserne var sket mod bedre vidende.

Højesteret har anvendt et beslægtet risikosynspunkt i [Sag 215/2015](#): modtageren (B Invest A/S) var selv delvis årsag til betalerens fejlslappelse ved at have angivet en nominel pris uden at præcisere, at betalingen skulle ske ved gældsovertagelse – hvilket talte for tilbagesøgning.

PRAKSIS	Højesteret · Erstatningsopgørelse ved advokatansvar og tilbagesøgning af for meget betalt erstatning (conductio indebiti)	05.01.2017
	Ankestyrelsen · Arbejdsskadesikring: Tilbagebetaling og modregning ved dobbeltforsørgelse og klar myndighedsfejl	01.01.2012
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af arbejdsskadeerstatning: Vurdering af god tro og risiko ved ændring til skade	01.01.2011
	Ankestyrelsen · Børnetilskud og tilbagebetaling ved myndighedsfejl – Vurdering af mod bedre vidende og begrundelsesmangel	01.01.2004
	Ankestyrelsen · Ingen tilbagebetaling af boligstøtte, da borger ikke handlede 'mod bedre vidende' grundet uklar vejledning	01.01.2003
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af barselsdagpenge: Modtager "mod bedre vidende" ved ufuldstændig ansøgning	01.01.2001
	Ankestyrelsen · Betingelser for tilbagebetaling af ordinært og ekstra børnetilskud ved kommunal fejl og manglende vejledning	01.01.1998
	Ankestyrelsen · Ansvar for oplysningspligt kan ikke overlades til revisor, men tilbagebetaling kræver modtagelse 'mod bedre vidende'	01.01.1998

§ 5 Ydelser bestemt til underhold – den skærpede beskyttelse af løn, pension og sociale ydelser

Praksis anerkender en særlig beskyttelse af ydelser, der objektivt er bestemt til almindelige leveomkostninger. Ombudsmanden sammenfattede retstilstanden i [udtalelsen om tilbagebetaling af for meget udbetalt børnetilskud](#):

I den juridiske litteratur er det således - på grundlag af retspraksis - fast antaget, at der normalt ikke kan kræves tilbagebetaling af ydelser, der objektivt er bestemt til at anvendes til almindelige leveomkostninger, såsom lønninger, pension, understøttelse og andre sociale ydelser, når modtageren var i undskyldelig uvidenhed om betalingens rigtighed.

Samme udtalelse indeholder den centrale fortolkningsregel om forholdet mellem ydelsesregler og tilbagebetalingsregler:

Dette indebærer efter min opfattelse, at der må gælde en formodning imod, at retsregler, hvis umiddelbare indhold er at angive betingelserne for, at en ydelse kan kræves erlagt, fortolkes som indeholdende en stillingtagen også til spørgsmålet om tilbagebetaling i tilfælde, hvor ydelsen efterfølgende viser sig at være erlagt med urette.

En ydelsesregel kan derfor kun læses som en objektiv tilbagebetalingsregel, »såfremt der er sikre holdepunkter herfor i bestemmelsens ordlyd eller forarbejder«. Ombudsmanden tilføjede, at domstolene endog har været tilbøjelige til at fortolke udtrykkelige objektive tilbagebetalingsregler indskrænkende i overensstemmelse med de almindelige grundsætninger om conductio indebiti.

Underholdssynspunktet er den bærende undtagelse i forsikringsnævnenes praksis. Ankenævnet for Forsikring formulerer standarden således i [sag 99885](#):

*Det følger af praksis, at et selskab, der har udbetalt erstatning – hvor selskabet ikke har været forpligtet til det – som hovedregel kan kræve den udbetalte erstatning tilbage efter reglerne om *condictio indebiti*. Dette udgangspunkt kan fraviges, hvis modtageren har været i god tro om sin berettigelse til beløbet, og det må antages, at det udbetalte er gået til underhold.*

Bemærk den kumulative formulering: god tro **og** underhold. I [99885](#) fastholdt flertallet et krav på 578.764,97 kr., fordi klageren burde have indset fejlen, og fordi hendes samlede indtægt under sygdom lå væsentligt over indtægten før sygdommen – underholdshensynet var dermed uden vægt. Mindretallet ville modsat have frifundet, bl.a. fordi selskabet selv havde indhentet de kommunale akter og erkendt en »beklagelig fejl«, og fordi sondringen mellem sygedagpenge og ressourceforløbsydelse var af teknisk karakter.

Modsat i [94286](#), hvor nævnet udtrykkeligt lagde vægt på, at »beløbet ikke var til forsørgelse, og at klageren derfor ikke havde nået at indrette sig på at skulle beholde det« – der var tale om en åbenlys dobbeltoverførsel af et beløb, der var præcis identisk med en tidligere udbetaling. Tilsvarende i [77340](#), hvor selskabets følgeskrivelse gjorde det klart for modtageren, at udbetalingen var fejlbehæftet.

PRAKSIS	Ankenævnet for Forsikring · Afgørelse om tilbagebetaling af erstatning for tab af erhvervsevne	12.06.2024
	Ankenævnet for Forsikring · Tilbagebetaling af erhvervsevnetabsydelse: Tvist om god tro og selskabets ret til modregning efter fejludbetaling	24.01.2024
	Ankenævnet for Forsikring · Tvistsag om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning under ejerskifteforsikring	15.04.2020
	Ankenævnet for Forsikring · Thisted Forsikring: Tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt beløb	04.10.2010

§ 6 Reklamation uden unødigt forsinkelse og retsfortabende passivitet

Reklamationshastigheden er et selvstændigt og ofte udslagsgivende moment. Forarbejderne til [opkrævningsloven § 15 d](#) beskriver det som en integreret del af grundsætningen:

*I vurderingen af, om der består en tilbagesøgningsret efter grundsætningen *condictio indebiti*, indgår som regel, om den tilbagesøgende har reklameret, dvs. søgt tilbagebetaling, uden unødigt forsinkelse, idet indretningssynspunktet i modsat fald efter omstændighederne kan udelukke tilbagesøgning, navnlig ved god tro hos betalingsmodtageren.*

Forarbejderne – gengivet i [Den juridiske vejledning A.D.21](#) – tilføjer, at det ikke er muligt at opstille præcise kriterier for, hvornår der indtræder retsfortabende passivitet, men at myndigheden, der selv har begået fejlen, »bør reagere hurtigt efter konstateringen af fejlen«, og at sager om opkrævning af fejludbetalte beløb »som udgangspunkt [bør] fremmes uden unødigt ophold«.

Hurtig reaktion redder kravet. I [20507029/2005](#) reagerede instituttet under en uge efter udbetalingen; i [20504017/2005](#) blev fejlen opdaget ca. fem måneder efter, hvilket nævnet ikke fandt var tilstrækkelig lang tid til retsfortabelse. I [BS-3025/2023-ALB](#) rejste sagsøgeren kravet dagen efter den fejlagtige overførsel.

Langvarig passivitet dræber derimod kravet – også når fejlen skyldes et administrativt system. I [BS-48989/2023-OLR](#) havde en udlejer efter en tidsbegrænset huslejerabats udløb fortsat med at opkræve den nedsatte leje i årevis, fordi udløbsdatoen ikke blev registreret ved overgangen til et nyt administrationssystem. Østre Landsret tiltrådte byrettens frifindelse af lejeren:

Landsretten er enig i byrettens begrundelse og resultat. Det, der er anført for landsretten, kan ikke føre til et andet resultat.

Kravet på 1.201.835,85 kr. var dermed bortfaldet ved retsfortabende passivitet, uanset at der utvivlsomt forelå et kontraktmæssigt krav, og uanset at afvigelsen skyldtes en ren indtastningsfejl. Tilsvarende fandt Østre Landsret i [BS-26272/2021-OLR](#), at en kommune ved i over ti år at have foretaget udbetalinger uden at reagere havde fortabt retten til at anfægte en méngradsafgørelse, fordi skadelidte havde en berettiget forventning om, at afgørelsen var endelig.

I [106-11](#) indgik det som et selvstændigt moment, at det ville være byrdefuldt for borgeren at tilbagebetale, når kravet først blev fremsat mere end to år efter udbetalingen. Omvendt afviste Ankenævnet for Forsikring i [99309](#) en passivitetsindsigelse, fordi selskabet havde rykket gentagne gange og løbende varslet inddrivelse. Endelig blev passivitetsindsigelsen forkastet i [Sag 215/2015](#), hvor Højesteret ikke fandt »grundlag for at anse kravet for bortfaldet som følge af passivitet«.

LOV [Opkrævningsloven § 15d, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Erstatningsopgørelse ved advokatansvar og tilbagesøgning af for meget betalt erstatning (conductio indebiti)	05.01.2017
	Landsretten · Udlejer tabte krav om efterbetaling af husleje på grund af passivitet efter administrativ fejl	30.01.2025
	Landsretten · Hillerød Kommune mod S/I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – Passivitet og anfægtelse af afgørelse om varigt mén	22.09.2022
	Byretten · Dom om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt auktionsprovenu efter princippet om conditio indebiti	04.07.2024
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbagebetaling af fejludbetalt provenu ved låneomlægning trods klagers påstand om god tro	21.12.2005
	Det finansielle ankenævn · Krav om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt provenu efter ejendomshandel	29.11.2005
	Ankenævnet for Forsikring · LB Forsikring vs. Forsikringstager: Opsigelse af indboforsikring og krav om tilbagebetaling	28.06.2023
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af arbejdsskadeerstatning: Vurdering af god tro og risiko ved ændring til skade	01.01.2011

Forbehold ved betalingen – konkret forbehold kontra generel vejledning

§ 7

Et forbehold ved betalingen er den sikreste måde at bevare tilbagesøgningsretten på – men det skal være konkret og komme fra betaleren selv. Højesteret trak grænsen skarpt i [Sag 185/2017](#). En region havde uden forbehold udbetalt 28.342,53 kr. i patientskadeerstatning; da patienten selv påklagede afgørelsen, blev den ændret af Patientskadeankenævnet, så erstatningen bortfaldt, og regionen krævede beløbet tilbage. Højesteret fastslog først, at henvisningen i klage- og erstatningsloven til erstatningsansvarsloven ikke omfattede tilbagebetalingsreglen, og gik derefter over i conditio indebiti:

Højesteret finder, at denne vejledning fra Patientforsikringen ikke kan sidestilles med eller træde i stedet for et konkret forbehold om tilbagesøgning fra regionens side.

A havde derfor på tidspunktet for regionens udbetaling en velbegrundet forventning om, at hun havde ret til beløbet, og at dette ikke kunne kræves tilbagebetalt. Det forhold, at det i klagevejledningen i Patientforsikringens efterfølgende afgørelse af 7. februar 2014 var anført, at A i tilfælde af klage over denne afgørelse kunne risikere, at ankenævnet ændrede den oprindelige afgørelse, så hele erstatningen ville bortfalde og skulle tilbagebetales, kan ikke ændre herved.

Tre forhold var afgørende: regionen havde ikke selv klaget over tilkendelsen, udbetalingen skete uden konkret skriftligt forbehold, og den generelle klagevejledning fra tredjemand kunne ikke skabe den fornødne usikkerhed hos modtageren.

Manglende forbehold er dog ikke i sig selv fatalt. I [Sag 215/2015](#) havde en advokat i 2011 betalt 1.488.991,80 kr. uden forbehold til dækning af et erstatningskrav, som senere viste sig at være 107.022,58 kr. for højt. Højesteret afviste indsigelsen om, at betaling uden forbehold afskar tilbagesøgning:

I hvert fald under de foreliggende omstændigheder, hvor betalingen er sket under en verserende retssag om den beløbsmæssige opgørelse af tabet, og hvor nye oplysninger af betydning for tabsopgørelsen er fremkommet efterfølgende, men inden retssagens afslutning, finder Højesteret, at advokat A ikke er afskåret fra at kræve tilbagebetaling af det overskydende beløb efter de almindelige regler om conductio indebiti.

De to domme kan læses sammen: den, der betaler i en situation, hvor kravets størrelse er under retlig prøvelse, indretter ikke modtageren på betalingens endelighed på samme måde som den, der udbetaler i en afsluttet sag uden at tage forbehold.

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om tilbagesøgning af udbetalt patientskadeerstatning (conductio indebiti)	07.12.2017
	Højesteret · Erstatningsopgørelse ved advokatansvar og tilbagesøgning af for meget betalt erstatning (conductio indebiti)	05.01.2017

§ 8 Betalinger foretaget i henhold til en administrativ afgørelse

Når betalingen er sket i overensstemmelse med en administrativ afgørelse, som betaleren ikke har påklaget, skærpes betingelserne for at søge tilbage, hvis afgørelsen senere ændres. [Sag 185/2017](#) er det centrale eksempel: regionen havde ikke klaget over Patientforsikringens tilkendelse, og modtageren havde derfor en velbegrundet forventning om beløbets endelighed. Højesteret bemærkede desuden, at Patientforsikringen og Patientskadeankenævnet efter praksis slet ikke har kompetence til at træffe afgørelse om tilbagebetaling af erstatninger udbetalt efter klage- og erstatningsloven – spørgsmålet henhører under de almindelige domstole efter de formueretlige regler.

Ankestyrelsen nåede et parallelt resultat i [106-11](#), hvor forsikringsselskabet havde pligt til at udbetale efter den oprindelige afgørelse, men kunne have sikret sig ved at kontraanke:

Vi vurderer, at der ikke kan være tvivl om, at du har været i god tro om, at du havde ret til udbetalingen af erstatningen. Alene det forhold, at du klagede over afgørelsen indikerer, at du mente, at du havde ret til erstatningen.

Den omvendte situation – hvor det er borgeren, der søger tilbage fra det offentlige – følger et beslægtet mønster, men med et selvstændigt hensyn til ordningens sammenhæng. I [Sag 73/2011](#) og [74/2011](#) fastslog Højesteret, at en færøsk meromsætningsafgift af registreringsafgiften var opkrævet uden hjemmel, men fraveg alligevel udgangspunktet om tilbagebetaling:

En imødekommelse af krav om tilbagebetaling som følge af, at en misforståelse har medført, at der opstår en fejl i samspillet mellem mvg-loven og registreringsafgiftsloven, vil give en vilkårlig kreds af bilkøbere en ubegrundet og uventet gevinst. Under disse ganske særlige omstændigheder finder Højesteret, at udgangspunktet om tilbagebetaling må fraviges.

Dommen viser, at berigelsessynspunktet virker i begge retninger: det kan både begrunde tilbagesøgning og afskære den, når restitution ville være vilkårlig. Højesteret har i [BS-55722/2019-HJR](#) endvidere fastslået, at SKATs afslag på tilbagebetaling af en EU-stridigt opkrævet smøreolieafgift ikke er en forvaltningsretlig afgørelse omfattet af det administrative klagesystem – kravet må forfølges ved domstolene. Endelig illustrerer Landsskatterettens afgørelse i [10-00465](#), at manglende efterlevelse af et berettiget tilbagebetalingskrav kan have selvstændige retsvirkninger – dér tilbagekaldelse af en meddelt gældseftergivelse.

PRAKSIS	Højesteret · Afvisning af administrativ rekurs vedrørende krav om tilbagebetaling af ulovligt opkrævet smøreolieafgift	12.11.2021
	Højesteret · Højesterets dom om tilbagesøgning af udbetalt patientskadeerstatning (condictio indebiti)	07.12.2017
	Højesteret · Mvg af registreringsafgift uden lovhjemmel og spørgsmålet om tilbagebetaling under særlige omstændigheder	05.09.2012
	Landsskatteretten · Tilbagekaldelse af delvis eftergivelse grundet manglende tilbagebetaling af fejlagtig udbetaling	19.03.2010
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af arbejdsskadeerstatning: Vurdering af god tro og risiko ved ændring til skade	01.01.2011

§ 9 Modregning som håndhævelse af tilbagesøgningskravet

Tilbagesøgningskravet gennemføres i praksis ofte ved modregning i en løbende ydelse eller i lønnen – hvilket forudsætter, at kravet reelt består. Findes der intet tilbagesøgningskrav, er modregningen foretaget med et ikke-eksisterende modkrav.

Det fremgår klart af [2024-727](#), hvor opmanden efter at have afvist tilbagebetalingskravet konkluderede, at »[d]en foretagne modregning [herefter] er sket med et ikke eksisterende modkrav og er uberettiget«. Arbejdsgiveren blev pålagt at tilbagebetale hele det modregnede nettobeløb på 31.952,62 kr. med procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldstidspunkt, og den uberettigede modregning i overenskomstmæssig løn udløste tillige en bod på 15.000 kr. – med vægt på arbejdsgiverens »åbenbart forkerte retsopfattelse« og på, at modregningen blev iværksat trods kvalificeret indsigelse.

Kompetencespørgsmålet er afklaret i [AR2017.0801](#), hvor Arbejdsrettens retsformand fastslog, at en sag om egenhændige løntræk til dækning af et bestridt tilbagebetalingskrav henhører under Arbejdsretten som en påstået overenskomststridig underbetaling, og at retten præjudicielt kan vurdere modregningens berettigelse. I [2023-1041](#) fastslog voldgiftsretten, at arbejdsgiveren kan modregne efter almindelige obligationsretlige regler, når modregning ikke udtrykkeligt er frasaftalt i overenskomsten – men understregede samtidig, at modregning med et ikke-eksisterende krav udgør et bodspådragende overenskomstbrud.

Modregningens almindelige betingelser skal naturligvis være opfyldt. I [117-12](#) faldt modregningsgrundlaget bort sammen med tilbagebetalingskravet:

Ankestyrelsen har herved lagt vægt på, at erstatningen for tab af erhvervsevne ikke kan kræves tilbagebetalt. Der er derfor ikke et gensidigt gældsforhold mellem dig og Arbejdsskadestyrelsen og allerede derfor er der ikke grundlag for modregning.

Omvendt afviste Ankenævnet for Forsikring i [94286](#) forsikringstagerens modregningsindsigelse, fordi han ikke havde godtgjort gensidige, forfaldne eller konnekse krav – og nævnet præciserede, at tilbagesøgningskravet netop ikke udspringer af forsikringsaftalen, men af de ulovbestemte regler om *condictio indebiti*. I [99885](#) tillod nævnets flertal derimod modregning i den løbende ydelse, netop fordi tilbagebetalingskravet bestod. Efter [opkrævningsloven § 15 c](#) har modregning med krav omfattet af kapitel 4 a virkning fra det tidspunkt, hvor told- og skatteforvaltningen beslutter at gennemføre modregningen.

PRAKSIS	Arbejdsretten · Kendelse om uberettiget modregning af dobbelt souschef-tillæg, godtgørelse for ansættelsesbevisbrud og bodsansvar	10.02.2025
	Arbejdsretten · Virksomheds adgang til modregning i løn ved påstået svigagtig timeregistrering – Fortolkning af Bygningsoverenskomstens § 26, stk. 5	26.02.2024
	Arbejdsretten · Arbejdsrettens kompetence ved modregning i løn for fejlagtig udbetaling	26.06.2018
	Ankenævnet for Forsikring · Tilbagebetaling af erhvervsevnetabsydelse: Tvist om god tro og selskabets ret til modregning efter fejludbetaling	24.01.2024
	Ankenævnet for Forsikring · Tvistsag om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning under ejerskifteforsikring	15.04.2020
	Ankestyrelsen · Arbejdsskadesikring: Tilbagebetaling og modregning ved dobbeltforsørgelse og klar myndighedsfejl	01.01.2012

§ 10 Restitution efter ugyldighed, svig og ophævelse

Condictio indebiti angår betaling uden tilstrækkeligt retsgrundlag. Når grundlaget efterfølgende bortfalder – fordi aftalen kendes ugyldig eller ophæves – er restitutionen af allerede erlagte ydelser en beslægtet, men selvstændig figur, hvor de samme afvejningsmomenter ofte gør sig gældende.

Er viljeserklæringen fremkaldt ved svig, er den ikke bindende for afgiveren, jf. [aftaleloven § 30, stk. 1](#), og det erlagte skal som udgangspunkt tilbageføres. Ankenævnet for Forsikring anvendte i [94286](#) udtrykkeligt principperne i [aftaleloven § 32](#) og [§ 39](#) ved godtrosvurderingen af en fejlloverførsel, hvilket illustrerer den nære sammenhæng mellem ugyldigheds- og tilbagesøgningslæren.

I [99309](#) var forsikringen opsagt med tilbagevirkende kraft efter [forsikringsaftaleloven § 6](#), fordi forsikringstageren uagtsomt havde oplyst nul tidligere skader i stedet for syv. Nævnet formulerede sammenhængen mellem ugyldighed og restitution præcist:

*Det følger af almindelige forsikringsretlige principper, at et forsikringsselskab, der har udbetalt erstatning i et tilfælde, hvor det ikke har været forpligtet til det, som hovedregel kan kræve den udbetalte erstatning tilbagebetalt. Denne hovedregel kan fraviges efter principperne om *condictio indebiti*, hvis modtageren har været i god tro om sin berettigelse til beløbet.*

Også uden for forsikringsretten spiller restitutionen ind. I [SPA-24/06900](#) blev en elaftale indgået ved uanmodet telefonisk henvendelse anset for ugyldig i strid med [forbrugeraftaleloven § 4, stk. 1](#), og leverandøren blev pålagt at tilbagebetale 1.995,34 kr. I [BS-52536/2022-SHR](#) afviste Sø- og Handelsretten derimod et krav om tilbagebetaling af købesummen for en lodså, da der hverken var handlet svigagtigt eller forelå mangler, der berettigede til ophævelse efter [købeloven § 48](#).

Den skatteretlige virkning af civilretlig ugyldighed og efterfølgende tilbagebetaling har været genstand for særlig opmærksomhed. Højesteret henviste i [BS-9045/2024-HJR](#) en sag om de skattemæssige konsekvenser af tilbagebetaling af selskabsretligt ugyldige udbetalinger til landsretten som 1. instans, fordi spørgsmålet var principielt og uafklaret i retspraksis. Vestre Landsret nåede i [BS-54760/2024-VLR](#) frem til, at skattepligten bortfaldt for de dispositioner, der faktisk var tilbagebetalt efter ugyldighedserklæringen, mens øvrige ikke-dokumenterede betalinger forblev skattepligtige.

LOV	Aftaleloven § 30, stk. 1	Aftaleloven § 32
PRAKSIS	Landsretten · Vestre Landsret: Skatteforhøjelse nedsættes delvist efter civilretlig ugyldighed og tilbagebetaling af maskeret løn fra stråmandsselskab Sø- og Handelsretten · Sag om tilbagebetaling af købesum for lodså erhvervet på auktion - mangler, undersøgelsespligt og risikoovergang Ankenævnet for Forsikring · LB Forsikring vs. Forsikringstager: Opsigelse af indboforsikring og krav om tilbagebetaling Ankenævnet for Forsikring · Tvistsag om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning under ejerskifteforsikring Ankenævnet for Energi · Ugyldig elaftale ved uanmodet telefonisk salg – Vest Energi ApS pålægges tilbagebetaling af 1.995,34 kr.	03.10.2025 22.03.2024 28.06.2023 15.04.2020 15.10.2024

§ 11 Forrentning og forældelse af tilbagesøgningskravet

Forrentning. Tilbagesøgningskravet er efter praksis et pengekrav inden for formuerettens område, hvilket har direkte betydning for forrentningen. Ombudsmanden fremhæver i [FOB 2013-3](#) en vestre-landsretsdom, hvor en pensioneret skolelærer skulle tilbagebetale for meget udbetalt tjenestemandspension:

Vestre Landsret lagde – i modsætning til byretten – til grund, at Økonomistyrelsens tilbagesøgningskrav måtte anses for et krav inden for formuerettens område.

Det betyder, at forrentningen som udgangspunkt følger [renteloven § 3](#), og ikke § 8 om pengekrav uden for formuerettens område, hvorefter renten først løber fra retsforfølgningens begyndelse. Da tilbagesøgningskravet ikke har nogen på forhånd fastsat forfaldsdag, indtræder rentepligten efter [renteloven § 3, stk. 2](#) 30 dage efter afsendelsen af betalingsanmodningen, dog tidligst efter [§ 3, stk. 3](#), 30 dage efter at skyldneren var i stand til at bedømme kravets berettigelse og størrelse. Ankenævnet for Forsikring kunne i [94286](#) ikke kritisere, at selskabet havde krævet tilbagebetalingskravet forrentet efter [renteloven § 3, stk. 2](#).

Ved fordringshaveremora – hvor det er betalerens egne forhold, der hindrer, at kravet opfyldes – er der ikke hjemmel til morarente, jf. [renteloven § 4, stk. 1](#). Forarbejderne til [opkrævningsloven § 15 d](#) anvender netop dette princip på de fejludbetalinger, der falder uden for bestemmelsen, fordi den underliggende fordring består: der »vil dog ikke være hjemmel til at pålægge morarente eller rykkergebyr for denne opkrævning, jf. princippet i rentelovens § 4, idet der ikke er tale om misligholdelse fra virksomhedens eller borgerens side, men en fordringshaveremorasituation«.

Forældelse. Tilbagesøgningskravet stiftes og forfalder som udgangspunkt allerede ved fejludbetalingen, og den 3-årige frist løber derfor fra udbetalingsdagen, jf. [forældelsesloven § 2, stk. 1](#). Har lovgiver indrømmet en betalingsfrist – som de 21 dage i [opkrævningsloven § 15 d, stk. 2](#) – regnes fristen først fra betalingsfristens udløb, jf. [forældelsesloven § 2, stk. 2](#); det fremgår udtrykkeligt af forarbejderne, at »[f]orældelsesfristen vil skulle regnes fra sidste rettidige betalingsdag, jf. forældelseslovens § 2, stk. 2«.

Suspension efter [forældelsesloven § 3, stk. 2](#) er i praksis den afgørende ventil, fordi den, der betaler i en vildfarelse, netop ikke ved, at han har et krav. Højesteret anvendte reglen i [Sag 215/2015](#):

Forældelsen af tilbagebetalingskravet var derfor suspenderet i hvert fald indtil dette tidspunkt, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2. Tilbagebetalingskravet blev fremsat mindre end 3 år senere (den 19. november 2014) og er derfor ikke forældet.

Advokaten fik først under byretsvidneforklaringerne i januar 2012 kendskab til aftalens præcise indhold og kunne dermed indse, at han havde betalt for meget. Samme tilgang anvendte Ankenævnet for Forsikring i [99885](#): den 3-årige frist regnedes fra det tidspunkt i efteråret 2021, hvor selskabet fik oplysninger, der gjorde det muligt at konstatere overbetalingen – ikke fra de enkelte udbetalinger tilbage fra december 2018. I [BS-48677/2019-NYK](#) blev suspensionsreglen ligeledes påberåbt med succes over for en driftsleder, der i syv år havde udbetalt sig selv for meget i løn.

LOV

[Forældelsesloven § 2, stk. 1-2](#)
[Forældelsesloven § 3, stk. 2](#)
[Renteloven § 3, stk. 2-3](#)
[Renteloven § 4, stk. 1](#)
[Renteloven § 8, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Erstatningsopgørelse ved advokatansvar og tilbagesøgning af for meget betalt erstatning (conductio indebiti)	05.01.2017
	Byretten · Sag om uberettiget lønudbetaling til driftsleder	23.02.2022
	Ankenævnet for Forsikring · Tilbagebetaling af erhvervsevnetabsydelse: Tvist om god tro og selskabets ret til modregning efter fejludbetaling	24.01.2024
	Ankenævnet for Forsikring · Tvistsag om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning under ejerskifteforsikring	15.04.2020

Afgrænsning: lovregulerede tilbagebetalingsordninger, § 12 genopkrævning og fordringshaveremora

Grundsætningen om *condictio indebiti* er subsidiær. Findes der en lovbestemt tilbagebetalingsregel, skal den anvendes – men som ombudsmanden påpegede i [udtalelsen om børnetilskud](#), er sådanne regler ikke nødvendigvis udtømmende, og de fortolkes ofte i lyset af de almindelige grundsætninger.

Den praktisk vigtigste lovregulerede ordning er »mod bedre vidende«-kriteriet i [arbejdsskadesikringsloven § 40 a, stk. 1, nr. 3](#), der har genereret en omfattende og selvstændig praksis: [BS-24019/2025-HJR](#) om erhvervsevnetabserstatning modtaget sideløbende med fuld løn, [BS-51641/2023-OLR](#) og

[BS-50632/2022-NAE](#) om udbetaling under fængselsophold, samt [BS-28794/2022-ARH](#) og [BS-34061/2021-HJO](#) om overgang til fuldtidsarbejde og fleksjob. At denne særregel er en anden retsfigur end den almindelige grundsætning, illustreres af [106-11](#), hvor Ankestyrelsen netop måtte anvende de ulovbestemte principper, fordi arbejdsskaden var sket i 1998, før § 40 a fandtes. De lovregulerede ordninger på det sociale område og uddannelsesstøtteområdet behandles i [tilbagebetaling-sociale-ydelser](#), [su-tilbagebetaling](#) og [sygedagpenge-refusion-arbejdsgiver](#).

En anden central afgrænsning går mod de tilfælde, hvor der slet ikke er tale om en fejludbetaling, men om et krav, der blot kan genopkræves. Forarbejderne til [opkrævningsloven § 15 d](#) er her instruktive: hvis en systemfejl medfører, at en rettidig indbetaling ikke bliver anvendt til dækning af den fordring, den skulle dække, og beløbet derfor tilbagebetales, »består [fordringen] fortsat«, og myndigheden kan blot opkræve den igen – uden morarente, jf. princippet i [renteloven § 4](#). Tilsvarende falder genopkrævninger efter manglende dækning på en betaling og efterfølgende genoptagelse efter skatte- og afgiftslovgivningen uden for grundsætningen. Er beløbet betalt til en forkert modtager på grundlag af fejlbehæftede betalingsoplysninger fra den berettigede, har betaleren betalt med frigørende virkning, jf. [gældsbrevsloven § 29](#), og den berettigede må »med afsæt i berigelsesgrundsætningen ... rette et betalingskrav mod beløbsmodtageren«.

Endelig afgrænses tilbagesøgning mod modregning og regres mellem solidarisk hæftende, ligesom selve forældelsen af pengekrav behandles i [forældelse-pengekrav-afbrydelse](#). Beslægtede figurer findes i [subrogation-regres-forsikring](#), [omstoedelse-konkurs](#) og [skatteret-genoptagelse](#). Et illustrativt grænsetilfælde er [BS-906/2005-KOL](#), hvor en bobestyrer havde udloddet en arv på 117.320 kr. til den forkerte døveforening, og hvor sagen blev ført som et erstatningskrav mod bobestyreren frem for som tilbagesøgning mod den fejlagtige modtager.

LOV

[Arbejdsskadesikringsloven § 40a, stk. 1](#)[Opkrævningsloven § 15d, stk. 1](#)[Renteloven § 4, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om tilbagebetaling af erhvervsevnetabserstatning modtaget mod bedre vidende	08.01.2026
	Landsretten · Tilbagesøgning af erhvervsevnetabserstatning under fængselsophold: Landsretten stadfæster byrettens dom	11.10.2024
	Byretten · Tilbagebetaling af erstatning for tab af erhvervsevne efter væsentlig ændring i indkomst og arbejdstid	11.03.2024
	Byretten · Sag om tilbagesøgning af erhvervsevnetabserstatning udbetalt under fængselsophold	22.09.2023
	Byretten · Tilbagebetaling af Erhvervsevnetabserstatning ved Overgang til Fleksjob	27.02.2023
	Byretten · Sag om fejlagtig udbetaling af arv til forkert døveforening	11.07.2006
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af arbejdsskadeerstatning: Vurdering af god tro og risiko ved ændring til skade	01.01.2011

§ 13 Sammenfatning – den samlede afvejning i praksis

Praksis lader sig sammenfatte i en afvejningsmodel med fem hovedmomenter, der næsten aldrig optræder isoleret:

- **Modtagerens gode eller onde tro.** Det tungeste enkeltmoment, men sjældent tilstrækkeligt alene. God tro medfører kun afskæring, når den understøttes af indretning, underholdsformål eller passivitet hos

betaleren – jf. sondringen mellem [2024-727](#) (god tro, tilbagesøgning afskåret) og [94286](#) (ingen indretning, tilbagesøgning tilladt).

- **Beløbets iøjnefaldenhed.** Jo større afvigelsen fra det forventede, jo stærkere formodning for ond tro – sammenlign [180/2022](#) (1,1 mio. kr. mod forventet 268.000 kr.) med [C-38-00](#) (1.786 kr. månedligt, ikke markant nok).
- **Risikofordelingen.** Hvem er nærmest til at bære risikoen? Professionel sagkundskab, vejledningspligt og kontrolmuligheder hos betaleren trækker mod afskæring, jf. [106-11](#), [117-12](#) og [B-2-98](#); modtagerens eget bidrag til vildfarelsen trækker mod tilbagesøgning, jf. [Sag 215/2015](#).
- **Ydelsens karakter.** Er ydelsen bestemt til almindelige leveomkostninger, gælder en skærpet beskyttelse; er den ikke gået til underhold, falder indretningssynspunktet bort.
- **Reklamationshastighed og passivitet.** Kravet skal rejses uden unødigt forsinkelse; flerårig passivitet er selvstændigt retsfortabende, jf. [BS-48989/2023-OLR](#) og [BS-26272/2021-OLR](#).

Hertil kommer to processuelle greb, der ofte afgør sagen på forhånd: **det konkrete forbehold** ved udbetalingen, som efter [Sag 185/2017](#) skal komme fra betaleren selv og ikke kan erstattes af tredjemands generelle klagevejledning, og **suspensionen af forældelsen** efter [forældelsesloven § 3, stk. 2](#), som efter [Sag 215/2015](#) løber fra det tidspunkt, hvor betaleren kunne indse overbetalingen.

Med [opkrævningsloven § 15 d](#) er grundsætningen for første gang skrevet ind i loven – men kun for Skatteforvaltningens egne fejludbetalinger, og udtrykkeligt med de samme uskrevne undtagelser. For alle andre betalingsforhold – banker, realkreditinstitutter, forsikringsselskaber, arbejdsgivere, dødsboer og private parter – forbliver retsgrundlaget den ulovbestemte, afvejningsbaserede grundsætning, som praksis fra Højesteret og nedefter har udviklet.

LOV	Forældelsesloven § 3, stk. 2	Opkrævningsloven § 15d, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om tilbagesøgning af udbetalt patientskadeerstatning (condictio indebiti)		07.12.2017
	Højesteret · Erstatningsopgørelse ved advokatansvar og tilbagesøgning af for meget betalt erstatning (conduccio indebiti)		05.01.2017
	Landsretten · Udlejer tabte krav om efterbetaling af husleje på grund af passivitet efter administrativ fejl		30.01.2025
	Landsretten · Hillerød Kommune mod S/I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – Passivitet og anfægtelse af afgørelse om varigt mén		22.09.2022
	Arbejdsretten · Kendelse om uberettiget modregning af dobbelt souschef-tillæg, godtgørelse for ansættelsesbevisbrud og bodsansvar		10.02.2025
	Ankestyrelsen · Arbejdsskadesikring: Tilbagebetaling og modregning ved dobbeltforsørgelse og klar myndighedsfejl		01.01.2012
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af arbejdsskadeerstatning: Vurdering af god tro og risiko ved ændring til skade		01.01.2011
	Ankestyrelsen · Tilbagebetaling af ydelser ved administrative fejl og vurdering af god tro		01.01.2000
	Ankestyrelsen · Betingelser for tilbagebetaling af ordinært og ekstra børnetilskud ved kommunal fejl og manglende vejledning		01.01.1998
	Ankenævnet for Forsikring · Tvistsag om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning under ejerskifteforsikring		15.04.2020
	Det finansielle ankenævn · Nykredit Banks tilbagesøgning af fejlagtigt indsat beløb på 1,1 mio. kr. trods klagers påstand om god tro		15.02.2023

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Aftaleloven § 30	stk. 1	Forældelsesloven § 2	stk. 2
Forældelsesloven § 3	stk. 2	Opkrævningsloven § 15d	stk. 1
Renteloven § 3	stk. 2	Renteloven § 8	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

44 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

5

08.01.2026	Højesterets dom om tilbagebetaling af erhvervsevnetabserstatning modtaget mod bedre vidende	24019-2025
12.11.2021	Afvisning af administrativ rekurs vedrørende krav om tilbagebetaling af ulovligt opkrævet smøreolieafgift	bs-55722-2019-hjr
07.12.2017	Højesterets dom om tilbagesøgning af udbetalt patientskadeerstatning (condictio indebiti)	185-2017
05.01.2017	Erstatningsopgørelse ved advokatansvar og tilbagesøgning af for meget betalt erstatning (conductio indebiti)	215-2015
05.09.2012	Mvg af registreringsafgift uden lovhjemmel og spørgsmålet om tilbagebetaling under særlige omstændigheder	73-2011-- og-74-2011

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

4

03.10.2025	Vestre Landsret: Skatteforhøjelse nedsættes delvist efter civilretlig ugyldighed og tilbagebetaling af maskeret løn fra stråmandsselskab	10815-13883
30.01.2025	Udlejer tabte krav om efterbetaling af husleje på grund af passivitet efter administrativ fejl	9888-11570
11.10.2024	Tilbagesøgning af erhvervsevnetabserstatning under fængselsophold: Landsretten stadfæster byrettens dom	9660-11273
22.09.2022	Hillerød Kommune mod S/I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – Passivitet og anfægtelse af afgørelse om varigt mén	4867-5872

SØ- OG HANDELSRETTE · SPECIALRET

1

22.03.2024	Sag om tilbagebetaling af købesum for lodsbad erhvervet på auktion - mangler, undersøgelsespligt og risikoovergang	BS-52536/2022-SHR
------------	--	-------------------

ARBEJDSRETTE · SPECIALRET

3

10.02.2025	Kendelse om uberettiget modregning af dobbelt souschef-tillæg, godtgørelse for ansættelsesbevisbrud og bodsansvar	2024-727
26.02.2024	Virksomheds adgang til modregning i løn ved påstået svigagtig timeregistrering – Fortolkning af Bygningsoverenskomstens § 26, stk. 5	2023-1041

26.06.2018 Arbejdsrettens kompetence ved modregning i løn for fejlagtig udbetaling AR2017.0801

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS 7

04.07.2024 Dom om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt auktionsprovenu efter princippet om *condictio indebiti* 9690-11312

11.03.2024 Tilbagebetaling af erstatning for tab af erhvervsevne efter væsentlig ændring i indkomst og arbejdstid 9526-11095

22.09.2023 Sag om tilbagesøgning af erhvervsevnetabserstatning udbetalt under fængselsophold 8315-9822

27.02.2023 Tilbagebetaling af Erhvervsevnetabserstatning ved Overgang til Fleksjob 9609-11204

21.04.2022 Betinget fængsel for grov ulovlig omgang med hittegods efter fejludbetaling af 461.000 kr. i løn AM2022.04.21B

23.02.2022 Sag om uberettiget lønudbetaling til driftsleder 2086-2489

11.07.2006 Sag om fejlagtig udbetaling af arv til forkert døveforening 5567-6664

LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS 1

19.03.2010 Tilbagekaldelse af delvis eftergivelse grundet manglende tilbagebetaling af fejlagtig udbetaling 10-00465

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS 8

01.01.2012 Arbejdsskadesikring: Tilbagebetaling og modregning ved dobbeltforsørgelse og klar myndighedsfejl 117-12

01.01.2011 Tilbagebetaling af arbejdsskadeerstatning: Vurdering af god tro og risiko ved ændring til skade 106-11

01.01.2004 Børnetilskud og tilbagebetaling ved myndighedsfejl – Vurdering af mod bedre vidende og begrundelsesmangel B-1-04

01.01.2003 Ingen tilbagebetaling af boligstøtte, da borger ikke handlede 'mod bedre vidende' grundet uklar vejledning M-5-03

01.01.2001 Tilbagebetaling af barselsdagpenge: Modtaget "mod bedre vidende" ved ufuldstændig ansøgning D-1-01

01.01.2000 Tilbagebetaling af ydelser ved administrative fejl og vurdering af god tro C-38-00

01.01.1998 Betingelser for tilbagebetaling af ordinært og ekstra børnetilskud ved kommunal fejl og manglende vejledning B-2-98

01.01.1998 Ansvar for oplysningspligt kan ikke overlades til revisor, men tilbagebetaling kræver modtagelse 'mod bedre vidende' 0-91-98

DET FINANSIELLE ANKENÆVN · NÆVN / KLAGEINSTANS 6

15.02.2023 Nykredit Banks tilbagesøgning af fejlagtigt indsat beløb på 1,1 mio. kr. trods klagers påstand om god tro 180/2022

08.04.2008 Nordea Bank berettiget til tilbagesøgning af fejlindsat beløb efter andelsboligsalg 316/2007

21.12.2005	Krav om tilbagebetaling af fejludbetalt provenu ved låneomlægning trods klagers påstand om god tro	20507029/2005
29.11.2005	Krav om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt provenu efter ejendomshandel	20504017/2005
02.12.2003	Krav om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt provenu efter låneomlægning (Condictio indebiti)	20306027/2003
16.09.2003	Bankens krav om tilbagebetaling af fejlindsat beløb på 49.975 kr. blev fastholdt trods klagers påstand om god tro	146/2003
ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS		5
12.06.2024	Afgørelse om tilbagebetaling af erstatning for tab af erhvervsevne	100842
24.01.2024	Tilbagebetaling af erhvervsevnetabsydelse: Tvist om god tro og selskabets ret til modregning efter fejludbetaling	99885
28.06.2023	LB Forsikring vs. Forsikringstager: Opsigelse af indboforsikring og krav om tilbagebetaling	99309
15.04.2020	Tvistsag om tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt erstatning under ejerskifteforsikring	94286
04.10.2010	Thisted Forsikring: Tilbagebetaling af fejlagtigt udbetalt beløb	77340
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
31.03.2025	Annullering af parkeringsafgift grundet utydelig opmærkning af båse ved Amagerbanen	park-5872
19.12.2024	To kontrolafgifter for parkering uden for afmærket bås udstedt i to forskellige kalenderdøgn	park-2489
ANKENÆVNET FOR ENERGI · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
15.10.2024	Ugyldig elaftale ved uanmodet telefonisk salg – Vest Energi ApS pålægges tilbagebetaling af 1.995,34 kr.	SPA-24/06900
TVISTIGHEDSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
04.02.2019	Tilbagebetaling af for meget udbetalt løn efter ophævelse af uddannelsesaftale i prøvetiden	33.2018